

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ПО ИНФОРМАЦИОННИ И
КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Владимир Николаев Иванов

РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМНИ СРЕДСТВА ЗА
МОДЕЛИРАНЕ НА МНОГОФУНКЦИОНАЛНИ ЕЛЕКТРОННИ
СХЕМИ

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

НА ДИСЕРТАЦИЯ

за придобиване на образователната и научна степен «доктор»

Научна специалност : 02.07.20. Комуникационни мрежи и системи

Научен ръководител:
/проф. дтн. Тодор Стоилов/

София, 2015 г.

Дисертацията е обсъдена и допусната до защита на разширено заседание на секция „Йерархични системи“ на ИИКТ-БАН, състояло се на 10.12. 2014 г.

Дисертационният труд се състои от на увод и четири глави. Дисертацията съдържа 146 страници, 64 фигури, 17 таблици, 136 цитирани източника, приложения и списък на използваните съкращения.

Защитата на дисертацията ще се състои на 2015 г. от часа в зала на на открито заседание на научно жури в състав:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Резервни членове:

- 1.
- 2.

Материалите за защитата са на разположение на интересуващите се в ИИКТ-БАН, ул. „Акад. Г. Бончев“, бл. 2.

Автор: *Владимир Иванов*

Заглавие: РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМНИ СРЕДСТВА ЗА МОДЕЛИРАНЕ НА МНОГОФУНКЦИОНАЛНИ ЕЛЕКТРОННИ СХЕМИ.

Увод

Цел на дисертационният труд е разработката на програмна среда за автоматизиране на инженерния труд при проектиране на вградени системи базирани на процесорно ядро PicoBlaze.

Актуалност на темата. По своята същност понятието многофункционалност указва за възможността един обект да изпълнява няколко различни функции [1]. Тя позволява да се подобрят потребителски свойства, да се намали маса, заеман обем, брой съставлящи елементи, връзки, да се повиши надеждността и безопасността.

Доминираща роля по отношение на многофункционалност при цифровите електронни схеми имат съвременните препрограмируеми схеми от типа FPGA. Те успешно се използват като среда за практическо изграждане на различни по сложност цифрови устройства и системи на базата на „вградени” микропроцесорни ядра, с възможност за ре-конфигурация и развой, което ги определя като основни градивни блокове на всички настоящи и бъдещи високо технологични, информационно - управляващи системи и устройства.

Процесът на проектиране на вградени системи, базирани на програмни микропроцесорни ядра, изисква детайлно познаване на структурата и особеностите на използваните FPGA прибори и средите за работа с тях. Предвид различните скорости на тяхното развитие, средите за работа с FPGA прибори не могат да следват достатъчно бързо темповете на тяхното развитие, което налага разработването на методи с повишена абстрактност. Те подобряват показателите на средите за работа с FPGA прибори, ускоряват инженерния труд при проектиране на многофункционални електронни схеми с използването на вградени микропроцесорни ядра и минимизират влиянието на индивидуалните дадености на проектанта върху процеса на проектиране, откривайки допълнителни възможности за неговото автоматизиране.

Обзор на основните резултати в областта

Обща особеност на съвременната методология за проектиране и синтез на електронни схеми с повишена многофункционалност представлява използването на HDL-базирани средства. Тази методология за проектиране открива възможност за използване на предварително разработени компоненти (IP), в това число и такива, съдържащи в себе си апаратни или програмно изградени процесори, подобрява качеството, намалява

продължителността на процеса на проектиране вследствие на което ще се използва от всички проектантите на електронни схеми. Тя

Основните тенденции при средствата за разработка на програмно обеспечение се свързват с активното внедряване на езици за програмиране от високо ниво (C, C++) и метаезици, използвани съответно за създаване на компилатори и описание на поставената задача.

Проблем при проектирането на вградени системи представлява тяхната верификация, заемаща до 80% от времето за изготвяне на проекта. Минимизирането на тази стойност изисква средства, които използват абстракции от високо ниво и унифицирани HW и SW компоненти и осигуряват интеграция с програмното осигуряване, работещо на ниските нива от цикълът на проектиране на ВС[119].

Тези изисквания имат място в системите за развой на фирмите предлагачи FPGA прибори (Mico System Builder на Lattice [34], Quartus II [33], на Altera и ISE, WebPack и Embedded Development Kit на Xilinx). Това са среди, позволяващи интеграция с инструментариумите предлагани от Mentor Graphics, Synplicity MathWorks, System Generator, Accel и др. Те позволяват бързо придвижване от идея до реализация и са ориентирани към използване в екип.

За Xilinx решението на проблемите в проектирането и разработката на нови средства за проектиране се свежда до установяване на партньорство със заинтересовани от нововъведения производители EDA в рамките на инициативата "ESL" (Electronic System Level, ESL). Нейната основна цел е разработването на програмни средства от системно ниво, които да направят методологията за проектиране максимално "близка" за проектанта. Тя е ориентирана към проекти изискващи значителни апаратни ресурси, което . Това поставя под въпрос нейната ефективност при реализиране на проекти с малки вградени процесори. На тази основа реализирането на програмна среда за автоматизирано проектиране на малки вградени системи, посредством представянето им във форма с повишена степен на абстрактност, има своето място, тъй като. Тя позволява да се постигне автоматизация на процеса на инженерния труд и ускорява реализирането на разработки, използващи микропроцесорни ядра от този клас.

Задачи на дисертацията

За постигането на целта на дисертациония труд са формулирани следните задачи :

1. Да се анализира и обоснове необходимостта от използване на вградените процесори като алтернатива на конвенционалните и специализирани микропроцесори и прилагането им като основни градивни блокове на високо технологични, информационни управляващи системи и устройства.
2. Да се разработи програмна среда за автоматизиране на инженерния труд при проектиране на системи с вградени процесори.
3. Да се проектират технически средства с използване на разработената среда.
4. Да се разработи алгоритъм за оценка на ефективността на програмната среда за автоматизиране на инженерния труд при проектиране на системи с вградени процесори.

Методология на изследването

По своята същност, процесът на проектирането на завършени, апаратно-програмни вградени системи, използващи като среда за реализиране FPGA чип представлява многопланова задача. Тя изисква използването на комплексен подход, който да обедини традиционите апаратни и програмни съставлящи на системата в набор от архитектурни абстракции, описващи инфраструктурата на разработваната система. Комплексният подход позволява използването на готови апаратно програмни платформи, унифицира създаването на HW и SW компоненти и канализира проектирането на вградени системи в следните направления :

- развитие на технологиите за HW/SW co-design;
- повторно използване на компоненти;
- проверка за достоверност и верификация;
- създаване на средства за моделиране на нефункционални свойства (надеждност, консумирана мощност, габарити и др.).

Тези направления показват необходимостта от проектиране с използване на независими спрямо елементната база описания от високо ниво, които адекватно отразяват функционалността на системата. В качеството на основа за изграждане на средата за автоматизирано проектиране на PicoBlaze базирани системи е използвана създадената в ИППИ-РАН теория за малки предметни области (МПО) [67,68]. Съгласно тази теория,

решението на произволна задача се представя в абстрактно пространство, формирано от МПО [67]. Това представяне позволява използването на технологии за HW/SW co-design, допуска извършване, позволява проверки за достоверност и верификация, както и повторно използване на предварително създаден и проверен код. Така съществуващи проекти могат да се разширяват или модифицират без повторно моделиране. Елиминират се всички, незабележими в началните етапи на проектирането неопределености, чиито последствия се откриват едва в последните стадии на процеса. По този начин се постига минимизиране на броя на циклите възникващи в процеса на проектиране, които на практика определят неговата продължителност.

Структура на дисертационният труд

Дисертационният труд се състои от на увод и четири глави. Дисертацията съдържа 146 страници, 64 фигури, 17 таблици, 136 цитирани източника и приложения.

В първа глава е извършен анализ на процеса на проектиране на многофункционални електронни схеми. Представена е същността на методите за проектиране. Представена е необходимостта от разглеждането многофункционалността при анализа и проектирането на електронни схеми с използването на елементи с повишена многофункционалност от типа ASIC и FPGA. Сравнени са основните системни показатели на FPGA приборите на фирмите Xilinx и Altera. Показано е, че FPGA приборите на фирмата Xilinx се очертават като основа за най-новото поколение многофункционални електронни схеми позволяващи реализирането на вградени процесори и системи. Разгледан е високо производителният 8 битов RISC процесор PicoBlaze, който по най-ефективен начин използва вътрешната структура на FPGA прибори.

Разгледани са развойните средства за съставяне, моделиране и верификация на електронни схеми с повишена многофункционалност. Показани са основни етапи на съвременната методология за проектиране и синтез на електронни схеми с повишена многофункционалност използващи HDL-базирани средства. Разгледани са основните тенденции при средствата за разработка на програмно обеспечение за автоматизираното проектиране на електронни устройства с използването на езици за програмиране от високо ниво (C, C++) и създаването на метаезици, за описание на поставената задача и генериране на необходимото програмно осигуряване.

В глава 2 са представени теоретичната основа и практическите аспекти на разработването на програмна среда за синтез на PicoBlaze базирани устройства. Представен е класическият алгоритъм за разработка на вградени процесори. Изяснено е значението и ролята на предварителната обработка на изискванията и особеностите на реализирания проект. Показана е необходимостта от проектиране с използване на независими спрямо елементната база абстракции от високо ниво. Представени са структурата на разработената програмна среда и ръководство за работа с нея.

Глава 3 представя реализирането на инженерни приложения със разработената среда. Показани са процесите на разработка и генериране на МПО модули и управляващата програма на процесора. Направен е тест за бързодействие. Дадено е описание на разработената специализирана апаратна среда за проверка и настройка на апаратното и програмното осигуряване на вградени PicoBlaze базирани системи. Представени са практически разработки на вградени системи за светлинни ефекти в домове на бъдещето и генератор на случайни числа, реализирани на базата на процесора PicoBlaze. Направено е сравнение и оценка на разработените МПО модули.

Глава 1 Анализ на процеса на проектиране на многофункционални електронни схеми

Процесът на съставяне на описание, необходимо за създаване на още несъществуващ обект по неговото първично описание и алгоритъм на функциониране, чрез тяхното преобразуване, оптимизация, отстраняване на некоректности и последователно представяне в рамките на един език се нарича проектиране. Продуктът на процеса проектиране се явява резултат от изпълнението на комплекс от изследователски, разчетни, конструкторски и описателни работи, по които този обект може да се изработи.

Традиционният метод за проектиране се базира на чертежи и възниква на стадия на машинното производство. Характеризира се с това, че във всеки един момент той разглежда само една концепция на обекта. Дава добри резултати на ниво изделия и техните части.

Съвременните методи за проектиране позволяват да се разглеждат множество концепции на обекта. Това се постига чрез разширяване на пространството на решения, в което се провежда търсенето на нови структури. Те представляват формални схеми, които позволяват разделянето на задачата за проектиране на части и указват взаимните връзки между тях. Обемът от информация необходим за вземане на

решение на всяко ниво от процеса на проектиране се обезпечава на базата на съвременните информационни технологии, което води до автоматизация на процеса на проектиране.

Процесът на проектиране се нарича автоматизиран, когато той се осъществява от човек, във взаимодействие с компютър.

Степента на автоматизация се оценява на базата на частта от проектните работи, изпълнявани от компютъра без участието на човека. Основната цел на автоматизираното проектиране на сложни многофункционални електронни системи е преминаване от автоматизация на отделните информационни процеси, протичащи в обекта към тяхната цялостна автоматизация. Така, същността на процеса на проектиране се свежда до ниво на конструктор на модели с единна форма за представяне на данни, позволяващ разширяване на вариантите на проектните решения, намаляване на броят на грешките при проектиране и съкращаване на сроковете за внедряване.

1.1 Многофункционалността като категория

Понятието многофункционалност, представлява атрибут, който показва възможността на един обект да изпълнява няколко различни функции [1]. Тя разширява свойства на обекта и кръгът на решаваните с негова помощ задачи, което обуславя необходимостта от нейното разглеждане при анализа и проектирането на електронни схеми.

Способите за достигане на многофункционалност са много. Сред тях, за анализа и проектирането на електронни схеми най-често се използва подхода “от взаимовръзки, взаимодействия, условия, свойства и ресурси - към функции” [1]. Този подход позволява търсенето на нови, оптимални за потребителя функции. Допринася за повишаване на нивото на интеграция на системите и техните елементи и спомага за превръщането на многофункционалността в търсен за всяка система атрибут.

1.2. Елементна база за електронни схеми с повишена многофункционалност

Основен фактор за създаване на многофункционални електронни схеми представлява структурният излишък на използваните градивни елементи.

По закона за преминаване на количествените натрупвания в качество, този структурен излишък позволява на градивните елементи да получат нови показатели и свойства. Тази тенденция лесно може да се проследи в развитието на градивните елементи в електрониката.

С добавянето на решетки в конструкцията на радиолампите се появяват тетроди и пентоди, добавянето на преходи при транзисторите доведе до

получаването на тиристори и триади, а структурният излишък от транзистори генерира различни видове интегрални схеми.

Доминираща роля с висока степен на многофункционалност в областта на цифровата електроника имат схемите от типа FPGA. Те притежават вградени специализирани апаратни възли, голямо бързодействие, нищожна консумация на енергия, позволяват реализиране на отказоустойчиви системи и сложни проекти в рамките на един кристал и допускат осъществяването на реконфигурация на вътрешната архитектура в процеса на функциониране на системата.

Те отговарят на изискванията на стандартите задаващи методите и нормите на процедурите за контрол и надеждност на микроелектронни устройства, използвани във военни и аерокосмически системи. Това определя FPGA приборите като оптимална елементна база за разработката на отказоустойчиви системи и такива с критично приложение [95].

1.2.1. FPGA прибори

Приборите от класа FPGA представляват програмируеми интегрални схеми, притежаващи големи логически ресурси. Основен елемент в структурата на съвременните FPGA прибор представлява двумерен масив от еднакви CLB блокове. Броят на тези блокове в чипа варира в зависимост от неговата големина. В рамките на този масив се вграждат още DSP блокове, статична памет и програмируеми входно изходни блокове, които осъществяват връзката между външният свят и FPGA прибора.

Наличието на еднотипни структурни блокове в архитектурата на съвременните FPGA прибори, се явява предпоставка, която определя тяхната многофункционалност и използването им при решаване на задачи с практическа насоченост в системите за управление, изискващи обработка на големи потоци и обеми от информация в режим на реално време.

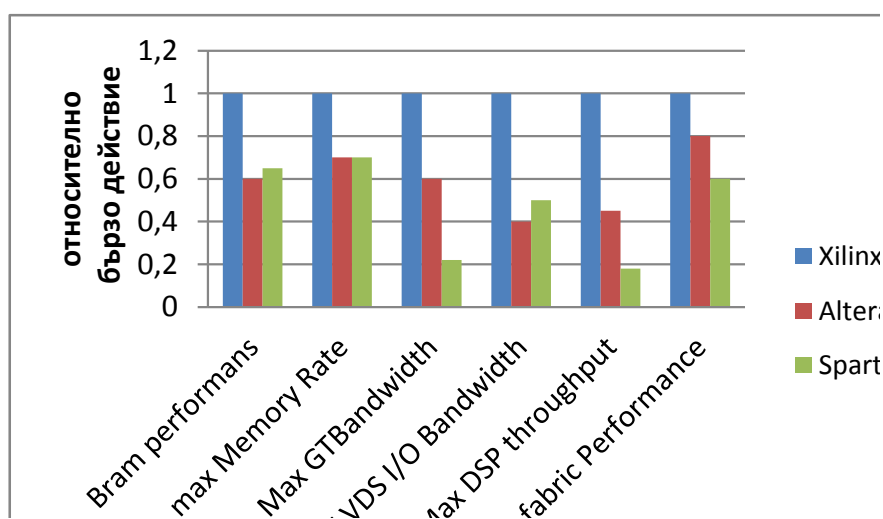
Според проучването на UBM за 2013г, с най голямо приложение се ползват FPGA приборите на фирмите Xilinx и Altera. Един от важните показатели за сравнение на различните FPGA прибори е консумираната енергия. Оценката на този показател за FPGA приборите на Altera и Xilinx, за различни приложения са показани в таблица 1.2.

Основните системни показатели на FPGA приборите на Xilinx и Altera са показани на фигура 1.5, а техните базови структурни показатели са представени в таблица 1.3.

Приведените съпоставки потвърждава водещите позиции на фирмата Xilinx в разработката на нови структурни и схемни решения, водещи до увеличаване на многофункционалността на нейните FPGA прибори.

Таблица 1.2 Консумирана мощност от FPGA приборите на Altera и Xilinx[W]

	Stratix V	Arria V	Kintex 7	Artix 7	Virtex 7
OTN Transponder	25,08				19
Audio Video Bridging (AVB)		16,756	11,8		
MILCOM Platform		6,384		4,8	
Mobil backhaul		7,564		6,2	
wierless radio	17,38		11		
Edge QAM	20,9		11		
100G traffic manager	34				25
ASIC prototyping	66,56				32

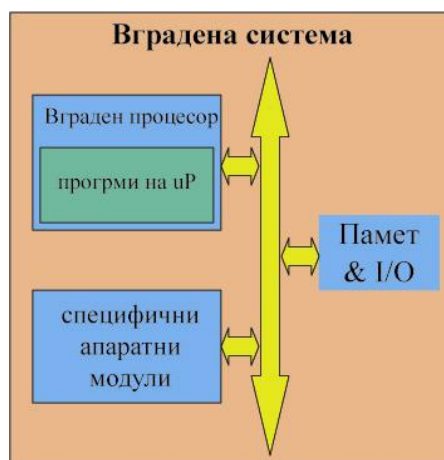
Фигура 1.5. Сравнение на основни системни показатели.

Таблица 1.3. Базови показатели на FPGA приборите на Xilinx и Altera.

Device	Parameters					
	Logic Cells	Slices	DSP Slices	Block RAM (Kb)	CMT	Transceivers
Spartan-6	147443	11519	180	4824	6	8
Artix-7	35232	55050	700	12060	10	4
Kintex-7	406720	63550	1540	28620	1	16
Virtex-7	910080	113760	3960	64800	18	72
Arria V	760960	190249	2312	24140	16	36
Cyclone V E	301000	113560	684	12200	8	

1.3. Многофункционалност на вградените процесори и системи

Изразите „вграден процесор” и „вградена система” са понятия, получили голяма популярност. Изделията от този клас често се анонсират и възприемат като ново направление в развитието на електроната техника. Понятията „вграден процесор” и „вградена система” се отнасят до изградени в рамките на един единствен FPGA чип процесорно ядро, набор периферии, памет, интерфейси към външни паметни или устройства [111]. Типовата структура на една вградена система е показана на фигура 1.10. Вградените системи се описват с помощта на HDL езици, което гарантира тяхното реализиране в FPGA приборите на различни производители.

Фигура 1.10. Типова структура на вградена система

По данни на Gartner [10] броят на новите проекти включващи в себе си вградени системи нараства по закон близък до експоненциалния. Вградени системи могат да се открият в съвременните автомобили, в системи с критични приложения и такива работещи в екстремални условия.

1.3.1. Вградени процесори

Важна роля за разширяване на многофункционалността на съвременните FPGA базирани вградени системи играят различни по сложност и бързодействие „вградени” микропроцесорни ядра.

Съществуват два вида процесори, които могат да се вграждат в FPGA приборите – апаратни и програмни.

1.3.2. Апаратни вградени процесори

За апаратни се считат онези процесори, чието ядро е вградено физически в структурата на FPGA прибора още в процеса на неговото производство. Този вид процесори се предлагат от фирмите Xilinx и Altera.

В своите FPGA прибори Altera вгражда апаратният процесор ARM922T [27]. Това е бързодействащ 32 битов RISC процесор, проектиран за изграждане на системи от типа System-on-Chip (SoC). Вгражда се в семействата CycloneV, StratixV и ArriaV.

В качеството на апаратен процесор, Xilinx вгражда в своите FPGA прибори от семейството Virtex процесорните ядра на фирмата IBM PowerPC405 и PowerPC440 и ARM Cortex-A9.

Zynq-7000 е най-новото семейство FPGA прибори предлагани от Xilinx. То е базирано на прибори от серия 7 и притежава вграден дву-ядрен процесор ARM® Cortex-A9 [103].

1.3.3. Програмно изградени процесори

За разлика от апаратно вградените процесори, ядрото на всеки един от програмно изградените процесори предварително се създава извън структурата на избрания FPGA прибор. Altera предлага своя програмен процесор Nios® и LEON3. Той е предназначен за вграждане в семействата Stratix-II и Cyclone. Nios II и LEON3 са 32 битов RISC процесор с общо предназначение.

LatticeMico32 е 32 битов процесор с общо предназначение. Той притежава Harvard архитектура, 32 регистри и може да обработва до 32 външни прекъсвания. LatticeMico8 е 8-битов микропроцесор, оптимизиран за вграждане в FPGA приборите на Lattice [34]. Xilinx предлага две ядра MicroBlaze и PicoBlaze. Всяко едно от тях притежава, компактна архитектура и заема значително по-малко ресурси в FPGA, отколкото кое да е сходно нему по показатели микропроцесорно ядро. MicroBlaze е софтуерно ядро на 32 битов RISC процесор с Харвард архитектура. Притежава отделни 32 битови магистрали за адреси и данни.

Съпоставката на MicroBlaze неговите качества с процесорите NiosII, LatticeMico32 и LEON3 представена в таблица 1.6 показва че той изисква най-малко ресурси за реализация.

Таблица 1.6. Основни характеристики на 32 битови S/W вградени процесори

Ядро [бита]	Работна честота, [MHz]	производителност, [MIPS]	Брой slices за реализация
LatticeMico32[32]	100	-	2230
LEON 3 [32]	150	150	3500
MicroBlaze [32]	100 - 200	166	1250
Nios II F [32]	185	218	1800

1.3.4. Микропроцесор PicoBlaze

PicoBlaze е високо производителен 8 битов RISC процесор, който допуска вграждане на няколко негови копия в структурата на един и същ FPGA прибор. PicoBlaze съдържа две банки с 16, 8 битови регистри с общо

предназначение. Аритметично-логическото устройство на микропроцесора е 8-битово и изпълнява всички основни аритметични и логически действия. PicoBlaze поддържа до 256 входни и 256 изходни порта. PicoBlaze се разпространява свободно под формата на VHDL файл. PicoBlaze е най-добрата илюстрация за необходимостта от вграждане на малки процесори в FPGA базирани проекти. Тя почива на факта, че използването на процесор за изграждане на модули, ориентирани към реализиране на последователни функции или на апаратни ресурси, изпълняващи няколко задачи в режим на времеделение, се оказват много по-ефективни, отколкото тяхното апаратно реализиране с ресурсите на FPGA чипа.

Направено е сравнение на броя на процесорите тип PIC, 8051 и PicoBlaze вградени в FPGA прибори от основните семейства на фирмата Xilinx. Резултатите са показани в таблица 1.7.

таблица 1.7 Брой процесори за вграждане в FPGA прибори от основните семейства на Xilinx

Семейства FPGA	Брой процесори за вграждане		
	pic	8051 intel	picoblaze
XC3S50	0	1	4
XC6SLX4	0	1	3
XC4LX15	4	10	32
XC5VLX30	7	19	185
XC6VLX75T	17	45	448
XC7A20	4	11	108
XC7V285T	65	172	1719
XC7K410T	93	245	2444
XC7VX910T	166	439	4375

Тези предпоставки определят неговото използване от хиляди инженери по света в различни устройства и системи, а с приложението му в рамките на различни учебни заведения, потенциалния брой на реализираните проекти става огромен.

1.4. Развойни средства за електронни схеми с повишена многофункционалност

Съвременната методология за проектиране и синтез на електронни схеми с повишена многофункционалност включва в себе си два основни етапа.

- въвеждане, описание и синтез на проекта.
- настройка и верификация на проекта.

Обща особеност за двата етапа представлява използването на HDL-базирани средства, които в рамките на няколко години ще се превърнат в задължителни и ще се използват от всички проектанти.

Тези средства позволяват да се използват платформи с готови, предварително разработени компоненти, в това число и такива, съдържащи в себе си апаратни или програмно изградени процесори. Така обемът на готовото проектирано и верифицирано апаратното осигуряване на разработваната система може да достигне до 80%.

При средствата за разработка на програмно обеспечение се наблюдават две тенденции:

Първата се свързва с активното внедрение на езици за програмиране от високо ниво (C, C++). При нея за всяка архитектура се развиват средства от типа на компилатори и симулатори.

Втората тенденция се свързва със създаването на метаезици (например UML - Unified Modeling Language), позволяващи описване на поставената задача, а в последствие и генериране на необходимото програмно осигуряване [98]. Силните страни на тези тенденции проличават когато количеството на логически клетки в FPGA надхвърли границата от 100000. Те позволяват използване на абстракции и автоматизирани процеси за реализиране на дребните детайли на проекта, с което се постига ускорение на технологиите за автоматизираното проектиране на електронни устройства и извежда същността на процеса на проектиране до ниво на универсален конструктор на електронни модели. Така се постига намаляване на възможността за поява на грешки и се съкращават сроковете за внедряване.

1.4.1. Развойни средства за проектиране

Увеличената многофункционалност на вградени системи (ВС), превърна необходимостта от тяхното проектиране, верификация и настройка в приемливи срокове в сериозен проблем. Оценките на този проблем показват, че към момента функционалната верификация и настройката заемат до 80% от времето за изготвяне на проекта. Това налага създаването на нови средства за автоматизация, които осигуряват изцяло интегрирано проектиране. От тях се изисква осигуряване на възможност за едновременно провеждане на разработка, проектиране, тестване, верификация и настройка на програмната и апаратната част на проекта в рамките на целия цикъл на проектиране на ВС, от идея до реализация. Така, същността на проектирането на ВС се измества от областта на RTL в тази на програмните дейности. Ето защо към методите и средствата за проектиране се предявяват изисквания за подобряване, усъвършенстване и създаване на нови методики и програми. Практическата реализация на

тези изисквания представлява комплексният подход за проектиране. Неговото прилагане намалява риска от грешки, възникващи при едновременното създаване на апаратна и програмна част на проектираните ВС. Той позволява използването на абстракции от високо ниво и предварително разработени IP компоненти на системата. Осигурява интеграция с програмното осигуряване работещо на по ниските нива.

Подобни изисквания могат да се открият в системите за развой Mico System Builder на фирмата Lattice [33], Quartus II на Altera [32], ISE и WebPack на Xilinx и др.

За разработката на проекти на базата на FPGA прибори, Xilinx предлага различни средства и платформи за позволяващи използването на инструментални средства от типа MATLAB/SIMULINK на фирмата MathWorks, System Generator и интеграция със средста за развой на други EDA производители като Synplicity и Mentor Graphics. Xilinx отделя внимание и на разработката на взаимно допълващи се технологии.

За проектиране на вградени микропроцесорни системи, Xilinx предлага средата Embedded Development Kit (EDK). Тя подпомага разработката и настройката на апаратната и програмната части на микропроцесорни системи, ползващи ядрата MicroBlaze или PowerPC при вграждане в семействата Spartan и Virtex. Средата поддържа възможност за съвместна разработка и настройка на програмната и апаратната части и тясна интеграция със стандартните средства за разработка ISE WebPack и ISE Foundation, притежава библиотеки съдържащи IP ядра на различни компоненти, както и възможност за верификация на апаратната част в средата ModelSim. Xilinx не предлага специални среди за разработка на 8 разрядните вградени системи, базирани на ядрото PicoBlaze. За разработката на апаратната част се използват инструментариума на пакета Webpack. Като средства за развой на ПО се предлага само асемблер. За проверка и настройка се ползват интегрираните среди pBlazeIDE или openPICIDE. Те се предлагат от трети фирми. В тази насока, реализирането на програмна среда за автоматизирано проектиране на вградени, PicoBlaze базирани системи, посредством представянето им във форма с повишена степен на абстрактност, има своето място и значение в процеса на автоматизация на инженерния труд.

1.4.2. Средства за верификация

Проблемът с времето за функционална верификация и настройка добива изключителна актуалност в случаите, когато за обследване на разработка, включваща едно или няколко микропроцесорни ядра, разположени на един

кристал се използват отделни средства за апаратната и програмните й модули.

Съвременното разбиране за минимизиране на времето за верификация и настройка се базира на методология, която позволява едновременно провеждане на разработка, верификация и настройка на програмното и апаратното осигуряване на всички етапи на разработката, като се започне от идеята и ескизното проектиране до самата физическа реализация.

Тя ползва езици и инструменти за описание и генериране на модели на процесорни ядра и периферийни устройства, изградени в рамките на кристала. Поддържа интеграция на външни компилатори, симулатори, синтезатори, средства за редактиране и HDL езици . Допуска използването на модели от високо ниво. Позволява разпаралелване на работата и използване на външни устройства за симулация и за визуализация. Осигурява безшевна интеграция с програмното осигуряване, работещо на най-ниски нива. Взаимодейства с външни апаратни системи.

Тази методология гарантира на проектантите на вградени FPGA базирани системи значително ускорение на процеса на верификация и настройка на програмното и апаратното осигуряване.

1.5. Обобщения и изводи

Възможността на една електронна схема да изпълнява няколко различни функции представлява основният атрибут, който определя нейната многофункционалност. Показано е, че структурният излишък и увеличеният брой на интегрираните еднотипни елементи, наред с развойните средства за проектиране се явяват основните фактори, които определят многофункционалността на електроните схеми.

Разгледана е ролята на препрограмируемите схеми от типа FPGA за повишаване на многофункционалността на електронните схеми и тяхното използване в системи с критични приложения, работещи в екстремални условия, - атомна енергетика, космически апарати, жп транспорт и други.

Показана е възможността за използване на FPGA приборите като среда за изграждане на различни по сложност и бързодействие процесорни ядра и SoC. Посочени са дефиниции на понятията „вграден процесор” и „вградена система”. Показана е необходимостта от използване на съвременната методология за проектиране и синтез на електронни схеми с повишена многофункционалност от високо ниво на базата на езици VHDL и Verilog.

Разгледани са тенденциите при разработка на апаратното и програмното обеспечение, които разширяват функционалните възможности, намаляват възможността за поява на грешки и определят необходимостта от

използването на HDL-базирани средства за целите на моделиране и верификация.

Направен е преглед на развойни средства за проектиране на вградени системи на фирмите Lattice, Altera и Xilinx предлагащи FPGA прибори. Отбелязано е наличието на изоставане на възможностите на средите за изграждане на ВС спрямо тези на средствата за проектиране.

Описани са показатели на средствата за проектиране на вградени микропроцесорни системи с ядрата MicroBlaze или PowerPC, предлагани от Xilinx, при вграждане в семействата Spartan и Virtex.

Посочено е отсъствието на среда за разработка на 8 разрядните вградени системи, базирани на ядрото PicoBlaze в средствата за развой на Xilinx. Обоснована е необходимостта от създаване на специализирана апаратно-програмна среда за автоматизирано проектиране на вградени, PicoBlaze базирани системи, която съдържа архитектурни абстракции, обхващащи всички обекти от ниско системотехническо ниво до тези отговарящи за общуването с потребителя.

Глава 2 Разработване на програмна среда за синтез на PicoBlaze базирани устройства.

Процесът на проектиране на завършени, апаратно-програмни вградени системи, използващи като среда за реализиране FPGA прибори, представлява многопланова задача. Класическият алгоритъм за тяхната разработка е показан на фигура 2.1. Този алгоритъм се ползва от много проектанти, но не отразява етапа на предварителната обработка на изискванията и особеностите на реализирания проект. При проекти с малка сложност проектирането се поема от един изпълнител. В останалите случаи дейностите се поемат от три екипа. Единият отговаря за вградения процесор и необходимата периферия, вторият за програмното осигуряване, а третият за изграждането на неговата логистична среда.

За подобряване на процеса на проектиране на вградени системи е необходимо използването на комплексен подход. Той трябва да обедини традиционите апаратни и програмни съставлящи на системата в набор от архитектурни абстракции, които да обхванат цялото практическо разнообразие от потенциално възможните варианти на архитектурата и инфраструктурата на разработваната система. Неговото прилагане позволява използването на готови апаратно програмни платформи, унифицира създаването на HW и SW компоненти и канализира проектирането на вградени системи в следните направления :

Фигура 2.1. Опростен алгоритъм за разработка на практически приложения базирани на вградени процесори

развитие на технологиите за HW/SW co-design;
 повторно използване на компоненти;
 проверка за достоверност и верификация;
 създаване на средства за моделиране на нефункционални свойства (надежност, консумирана мощност, габарити и др.);
 Тези направления формират функционалността на системата и показват необходимостта от проектиране с използване на независими спрямо елементната база абстракции от високо ниво.

2.1. Програма за проектиране на PicoBlaze базирани системи

В качеството на основа за изграждане на програма за автоматизирано проектиране на PicoBlaze базирани системи е използвана създадената в ИППИ-РАН теория за малки предметни области (МПО) [67,68]. Съгласно тази теория, решението на една задача може да се получи чрез представяне и моделиране в абстрактно пространство, формирано от МПО. Тази теория гарантира трансформирането на безкрайното множество от задачи в крайно множество от взаимно независими МПО [67]. Използването на тази теория при разработването на PicoBlaze базирани системи изисква наличие на независими МПО модули. За доказване на независимостта на отделните МПО модули, използвани при изграждането

на PicoBlaze базирани системи е използвана математическата концепция “алгебрична система” [50,51].

Това е абстрактна конструкция, която позволява обхващане на цялото многообразие на отличителните белези на всеки един член на множеството от МПО.

По определение [49], представата за алгебрична система се дава като подредена тройка обекти :

$$U \Leftrightarrow \langle A, O_f, O_p \rangle$$

Където с U е означението за алгебрична система, A е множеството, върху което е определена алгебричната система, O_f е множество от операции, дефинирани в A , O_p е множество от ограничения дефинирани в A . По определение [48], множество се нарича обединение на предмети, данни от опити или други обекти на мисленето, еднозначно определени чрез дефинирани условия, признаци и свойства.

Основен елемент, еднозначно определящ съществуването на една алгебрична система е множество (наричано още като носител), в рамките на което са дефинирани всички апаратни особености, входни въздействия и изходни реакции на моделираната ситема. В зависимост от техният тип, ролята на носител за една реална алгебрична система може да се изпълнява от множеството на реалните числа $\{ R \}$, множеството на целите числа $\{ Z \}$, множеството на комплексните числа $\{ C \}$ или някои от техните подмножества. Така, съобразно условията за съществуване на алгебрична система, изборът на носител еднозначно определя типа на математическите операции и логическите отношения.

В конкретния случай, предвид типа и характера на градивните блокове на разработваната система, типът на носителя трябва да бъде множеството на целите числа $\{ Z \}$. Следователно, всеки един от МПО модулите ще представлява алгебричната система от целочислен вид и ще се описва с израза :

$$U \Leftrightarrow \langle Z, Z_f, Z_p \rangle$$

Във всички останали случаи представянето се явява некоректно, защото изискването за затвореност на математическите операции няма да се съблюдава и ще се получи противоречие с постулатите за съществуване на алгебра.

Този избор автоматично определя съдържанието на множеството Z_f , включващо правилата за действие на конкретния модул, с оглед реализирането му като реално функциониращо устройство.

Що се отнася до множеството от ограничения Z_p , то се генерира от спецификата на конкретният модул и включва в себе си всички онези особености, които могат да възникнат при практическото реализиране на една система.

Така се стига до генерирането на две нови множества: $Z_f \subset C$ и $Z_p \subset C$ отразяващи правилата за действие и ограниченията на множеството от МПО модули. Тези множества са взаимно независими, което позволява прилагането на теорията на МПО за генериране на PicoBlaze базирани системи.

Нейното прилагане в разработваната система позволява да използва HW/SW co-design на системните компоненти, извършване на проверки за достоверност и верификация и повторно използване на предварително създаден и проверен код. Така съществуващи проекти могат да се разширяват или модифицират без повторно моделиране. Елиминират се всички, незабележими в началните етапи на проектирането неопределености, чиито последствия се откриват едва в последните стадии на процеса на проектиране. Така се постига минимизиране на броя на рекурсиите, възникващи в процеса на проектиране, които определят неговата продължителност.

2.2. Изграждане на среда за автоматизирано проектиране на PicoBlaze базирани системи

По определени причини, въпросът за пълно автоматизиране на началния етап от процедурата за проектиране на вградени системи не може да се осъществи цялостно и се извършва от системния инженер. Останалите аспекти от процеса на проектиране на вградени системи, отнасящи се до логистична среда, програмно осигуряване и верификация, предвид итеративният им характер и различните целеви функции, преследващи специфични за всяка една от тях цели, може да се реализира частична автоматизация. Следващата трудност, възникваща при изграждане на една система, базирана на вградени процесори, представлява съставянето на конфигурационен файл, който отразява описанието на връзките между отделните компоненти и модули на системата, под формата на текст в термините на език от високо ниво.

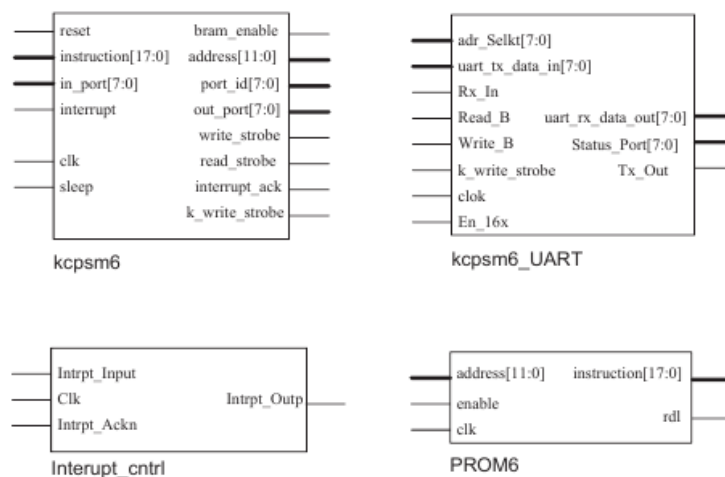
Изграждането на този файл, представлява задача предразполагаща към възникване на грешки, чието откриване става едва в процеса на

синтезиране на проекта. Един от подходите за минимизиране на броя на грешките при въвеждане е желателно съставянето на скица или пълна схема на разработваните връзки, които да подпомагат създаването на файла.

Тяхното наличие позволява на проектанта да обхване и проследи цялата същност на системата само с един поглед. Формулировката на концепцията, залегнала в основата на предлагания метод за автоматично генериране на файл, съдържащ описанието на вградена, PicoBlaze базирана системата се свежда до непосредствено описанието на системата от нейната блокова схема. Това изисква наличието на предварително формирано множество, съдържащо отделните МПО. Това множество е формирано на анализ на свободно предлаганите от Xilinx или описани в литературата проекти [70-74].

За всеки един от тези модули бе разработен съответен графичен примитив, който може да се използва в средите за въвеждане на електронни проекти. Обединени са в библиотека, оформена съобразно изискванията на средата OrCad. Библиотеката не е затворена и при спазване на определени правила към нея могат да се добавят и други модули.

Графичните примитиви на основните модули използвани в процеса на създаване на разработваните системи са показани на фигура 2.5.

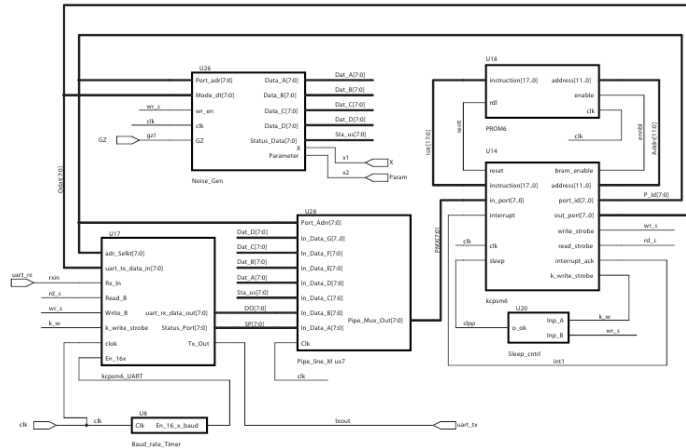

Фигура 2.5. Графични примитиви на основни модули.

Използването на това множество за разработка на вградена PicoBlaze базирана система, е илюстрирано на фигура 2.6. показваща графичното представяне на структурната схема на вградена, PicoBlaze базирана системата, реализирана в средата OrCad.

Недостатък на така генерирания файл представлява подробното описание на връзките в магистралите присъстващи в изразите Port Map. Това не е проблем за работата на компилатора, но силно затруднява неговото ръчно изследване.

Разработената програмна среда елиминира това неудобство. Тя редуцира неговия обем и го подава към средата за работа с FPGA прибори (WebPack).

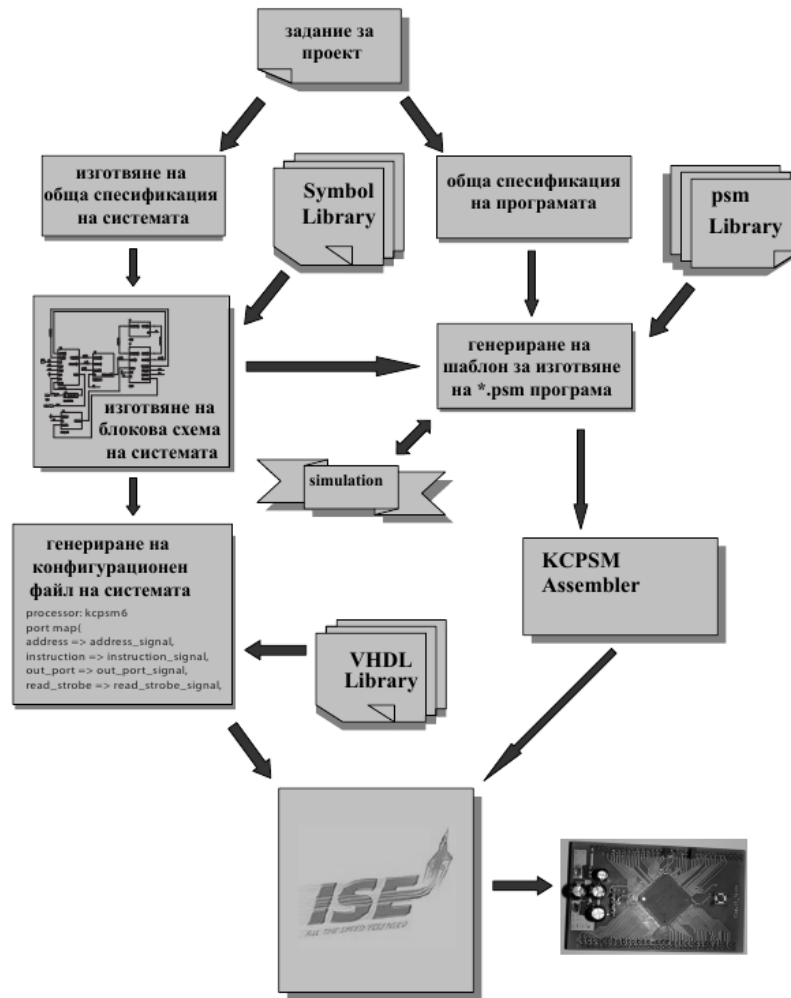

Фигура 2.6. Графично представяне на вградена, PicoBlaze-6 базирана система.

За правилната работа на разработената среда, всеки МПО модул е окомплектован със съответното VHDL описание на апаратната му част и асемблерски драйвер към него.

Тези описания, заедно с библиотеката с графични примитиви гарантират правилната работа на програмната среда за автоматизирано проектиране на вградени PicoBlaze базирани системи.

По този начин, концепцията за използването на МПО за изграждане на вградени, PicoBlaze базирани системи, се свежда до алгоритъма представен на фигура 2.7. Разработената програмна среда включва в генерирания конфигурационен файл и UART модул който осигурява възможност за комуникация с външния и редуцира времето, необходимо за верификацията на проекта.

Фигура 2.7. Блоквата схема на разработената автоматизирана среда за генериране на вградени PicoBlaze базирани системи

2.3. Проектиране на вградени системи със средата ViNi73A

Работата с програмната среда за автоматично генериране на вградени PicoBlaze базирани системи започва с разархивирането в определена директория на нейния дистрибутивен файл. След тази операция в директорията се формират изпълнимият файл на програмата ViNi73A.exe и помощният файл PicoBlaze_EDK.rar. Стартирането на изпълнимият файл предизвиква отварянето на прозорец, в който трябва да се въведе името на разработвания проект. Под това име средата създава едноименна работна поддиректория за проекта и стартира средата OrCad, в която тя е генерирала блоквата схема на минимална вградена PicoBlaze базирана система. Тази схема се явява за потребителя шаблон, който може да бъде променен или допълнен с други модули съобразно конкретните изисквания към проекта. След нанасяне на необходимите промени, програмата OrCad

се затваря при което средата генерира под директория с името на проекта и програмата прекратява своята работа. С това процесът на проектиране на вградена PicoBlaze базирана система е приключил и може да се пристъпи към нейното физическо реализиране.

2.3.1. Формиране на йерархията на проекта

За тази цел е достатъчно да се стартира файлът с разширение **.xise* намиращ се в под директорията с името на проекта генерирана от средата. Този файл, се генерира автоматично от разработената среда съдържа описание на разработвания проект съобразно изискванията на средата WebPack. За правилната работа на тази среда към йерархията на проекта следва да се добавят автоматично генерираните от програмата файлове **_PROM6.vhd* и *UCF_demo_file.ucf*, намиращи се в работната директория на проекта.

2.3.2. Синтез на проекта

В процеса на синтез от изходните модули на проекта се формира файл, който съдържа цялата изходна информация, необходима на програмите за моделиране и опроводяване. Основният резултат от етапа на синтез се явява формирането на **. bit* файл, в който се съдържа информация за физическата конфигурация, на проектираното устройство в чипа. Активирането на процеса на синтез се стартира от полето на процесите с избора на команда Process/Run от основното меню.

2.3.3. Функционална проверка на проекта

Функционалната проверка на проекта се осъществява с помощта на предварително генерирани тестове. Генерирането на тест започва със създаването на файл, в който се записват желаните входни въздействия. Той се генерира от системата като шаблон, в който се указват времевите съотношения на входните въздействия.

2.3.4. Програмиране на проекта в чипа на кита

Завършващ етап от процеса на проектиране на една вградена picoblaze базирана система представлява нейното зареждане в структурата на FPGA чипа. За целта се използва програматор, който се включва към съответния порт на компютъра и към специализирания вход на програмируемата платка. В прозореца на процеси се избира процеса Implement Design. Отваря се структурата на този процес и в появилата се дървовидна структура се стартира пиктограмата, означена като Configure Target Device.

2.4. Обобщения и изводи

Използването на средства притежаващи повишена степен на абстрактност в процеса на проектиране на вградени системи се явява основен фактор за неговото развитие, усъвършенстване и автоматизиране.

Те обезпечават по-висока степен на адекватност между моделите на елементите изграждащи разработваната система и нейната физическа реализация. Предоставят възможност за автоматизация на процеса на проектиране, като се започне от формализацията и типизация на началните проектни процедури, разработката и изследването на модели, алгоритми, методи и средствата за реализация на отделни проектни решения.

В тази глава е представена, разработката на автоматизирана програмна среда, предназначена за проектиране на вградени PicoBlaze базирани системи. Решението на тази задача се базира на теорията на МПО и концепцията алгебрична система.

Показано е, че вградените FPGA базирани системи представляват алгебрични системи от целочислен вид. Показана е многоплановата същност и практическите аспекти на процеса на автоматизирано проектиране на завършени, вградени FPGA базирани системи. Представени са особеностите и практическите аспекти на процеса на проектиране на вградени системи. Разработен е обобщен алгоритъм за автоматизирано проектиране на вградени PicoBlaze базирани системи. Показана е причината, поради която началните етапи от проектирането на вградени FPGA базирани системи не могат да се извършват автоматично, без човешка намеса. Разгледани са начините и необходимостта от предварително съставяне на графични скици при изграждане на конфигурационния файл на вградени PicoBlaze базирани системи.

Разработена е програмна среда за автоматично генериране на конфигурационния файл и шаблон за асемблерската програма на процесора от блоковата схема на разработваната система. Приведен е пример, илюстриращ работата на разработената среда за автоматизирано генериране на вградени PicoBlaze базирани системи.

Глава 3. Реализиране на инженерни приложения с разработената среда.

3.1. Разработка на МПО модули

При генериране на приложения, реализирани с помощта на PicoBlaze базирани системи, е възможно възникването на необходимост от

доработка на управляващата програма на процесора или създаване на нов МПО модул.

3.1.1. Разработка на управляваща програма на процесора

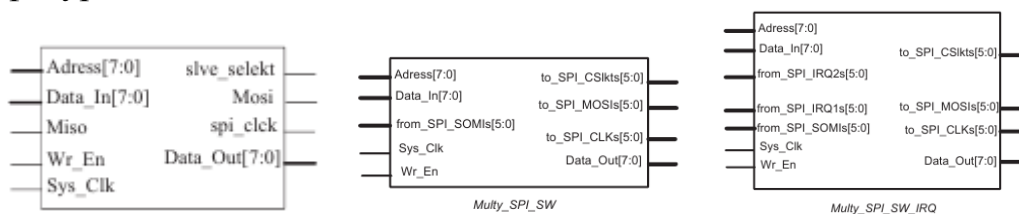
МПО модула, съдържащ управляващата програма на процесора, се изготвя на асемблер. За основа се използва автоматично генерирания от програмата ViNi73A файл *.psm. Той се надгражда с помощта на текстов редактор. В качеството на асемблер се използва програмата KCPSM6.exe. Тя е Windows приложение, в чийто прозорец се извеждат съобщенията и се посочва мястото на възникнали грешки. Тази програма не позволява провеждането на симулация на разработваната програма. За симулиране на разработваната програма се използването на средата pBlazIDE на Mediatronix.

3.1.2. Разработка на МПО модул SPI

Един от интерфейсите, придобил най-широка популярност при изграждане на серийна комуникация между чипове, е SPI. Той е въведен в употреба от Motorola и в момента се използва в продуктите на много производители.

По своята същност това представлява най-простото включване, в което участват само два чипа. При него, протоколът за предаване на данни по интерфейса SPI е пределно прост и по същество е идентичен с логиката на работа на преместващ регистър.

Основен мотив за неговото присъствие в библиотеката с градивни елементи на автоматизирана среда за генериране на вградени PicoBlaze базирани системи е високо бързодействие, комуникация в режим Full duplex, прост апаратен интерфейс и програмна реализация, както и голямото многообразие от периферийни устройства използващи този интерфейс. За тази библиотека са разработени един апаратен и два програмни SPI модула. Техните условни изображения са показани на фигура 3.4.

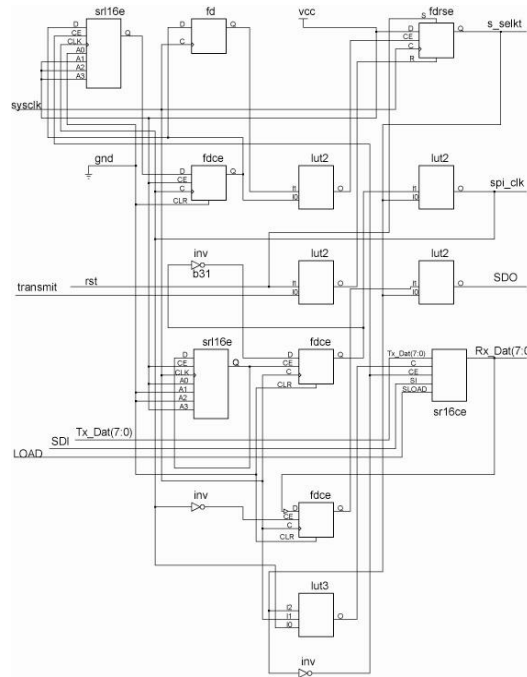
Фигура 3.4. Условни изображения на SPI модули

Апаратен SPI модул

Структурната схема на модула е показана на фигура 3.5.

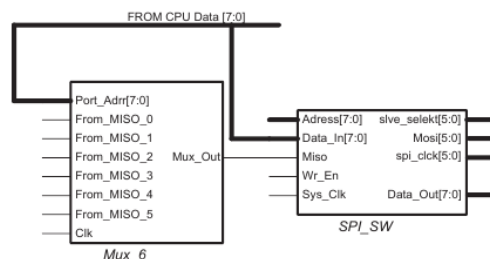
Един подход за изграждане на програмен SPI модул, е предложено от Кен Чапман [46]. За управление на протокола той използва два 8 битови порта. На базата на тази програма в рамките на дисертациония труд са разработени два програмнореализиреми SPI модула с разширени възможности.

Същността на първия програмен модул се свежда до използване на свободните битове в изходния порт, за асоцииране със сигнали за разрешение на подчинени устройства. Това позволява да се постигне управление на 6 независими SPI прибора, включени паралелно само с добавянето на един оператор и шест константи в кода на програмата.

Фигура 3.5. Структурна схема на SPI модула

Еквивалентната структурна схема на този модул е показана на фигура 3.9.

Фигура 3.9. Схема на многоканален SPI модул

Същността на втория програмен модул е ориентирана към използване за работа в режим на прекъсване. Този модул използва свободните битове на входния порт и може да поддържа до 7 различни прекъсвания.

Разработените модули позволяват предаване на данни със скорост близка до 3,3 Mb/sec.

3.1.2. Разработка на МПО модул Baud rate

Основна роля за правилното функциониране на всеки UART модул представлява честотата на стробирание на информацията, постъпваща от и към него. За постигане на необходима точност по стандарт интервала на предавания бит се дискретизира с честота 16 пъти по висока от тази, с която се предава информацията. Така цялостното изграждане на UART базирана системата за предаване на данни се свежда до разработката на модул за получаване на стробираща честота. Стойността на получения делител K се счита за удовлетворителна, когато величината на относителната грешка е под 0,6%. За трите най-често срещани системни честоти, 25, 50 и 100 мхц, използвани в различни апаратни системи за развой, стойностите на делителя K за стандартната поредица от скорости на предаване варира в границите (от 2 до 4000). Точните стойности на делителя, заедно с получените грешки са показани в таблица.

Класическото реализиране на тези делители се извършва в рамките на няколко CLB, което увеличава обема на необходимите системни ресурси за постигане на по-ниски скорости. Броят на необходимите CLB може да се редуцира значително, при използване на LUT таблици. Това позволява да се намали броя на връзките, необходими за изграждането на делителя и гарантира работа с честоти, близки до граничните за съответния прибор. Реализирането на този подход позволява постигане на произволен коефициент на делене от 1 до 16 само с промяна на адреса. При необходимост от по-голям коефициент на делене, тези делители могат да се свързват последователно.

3.2. Апаратна среда за работа с препрограмируеми прибори

За подобряване времето за верификация към средата за автоматизирано генериране на вградени PicoBlase базирани системи бе реализирана апаратна среда за проверка и настройка на апаратното и програмното осигуряване на разработваните системи.

Средата поддържа работа с CPLD и FPGA прибори от сериите XC9500XL, CoolRunner-II и Spartan-6 на фирмата Xilinx. Тя притежава възможности за

въвеждане, извеждане и визуализиране на информация и подпомага процеса на разработка.

Благодарение на това, тя се превръща в надеждно средство за верификация на различни проекти.

3.3. Оценка на ефективността на разработените програмни средства

Основна цел на създадената автоматизирана среда за проектиране на вградени PicoBlase системи е съкращаване на общото време за тяхното реализиране. Опростеният алгоритъм за разработка на вградени PicoBlase системи, показан на фигура 2.1 позволява разделянето на процеса на генериране на две части: специфична и тривиална.

Специфичната част обхваща в себе си всички дейности, свързани с изготвянето на конфигурационния файл на системата и програмата на вградения процесор. Втората част обхваща тривиалните дейности по синтез, имплементация и генериране на бинарен файл, извършвани от съответната развойна среда (webpack, ISE или VIVADO). Времето за изпълнение на тези дейности е важен показател за използваната развойна среда и е в пряка зависимост от обема на проекта. То се измерва с величина, чиято дименсия е [време/милион логически клетки(MLC)].

При вградените PicoBlase базирани системи, количеството на логическите клетки, необходимо за тяхното изграждане, рядко надхвърля стойността 5к. Следствие на това, времето за тяхното създаване се оказва достатъчно малко и може да се пренебрегне. По тази причина, времето, необходимо за реализиране на разработваната вградена PicoBlase базирана система се определя с времето за извършване на всички операции от специфичната част на процеса на проектиране. По тази причина, тези операции се оказват удобен критерий за определяне на ефективността на разработената програмна среда за автоматизирано проектиране на вградена PicoBlase базирана система.

С оглед да се получи достоверна представа за нейното бързодействие, бяха проведени две серии от експерименти. Те позволяват да се получи представа за времената, необходими за съставяне на конфигурационния файл на системата. Във всяка серия взеха участие по 15 човека разпределени в три категории : начинаещи, хора с опит и експерти. Задачата на участниците в първата серия бе да въведат файла с описанието на системата, представен на листинг 1 от част Приложения на дисертацията. Резултатите на участниците в първата серия са приведени в таблица 3.6. Задачата на участниците във втората серия бе да съставят файла с описанието на системата по блоковата схема, представена на фигура 2.6. Резултатите на участниците от втората серия са приведени в

таблица 3.7. Представени като графика, тези резултати са показани на фигура 3.20. За сравнение, на същата графика е показано и усредненото време за съставяне на файла с описанието на системата, реализирано с помощта на разработената програмна среда от двама потребители, обучени за работа с нея. Отношението между времената за въвеждане на файла с описанието на системата и това, получено с използването на разработената програма, показващо постиганото с нейното използване ускорение, е показано на фигура 3.21.

Таблица 3.6. Средно време за въвеждане на проект по текст

	Средно време за въвеждане на проект по текст [min/стр]					
	Начинаещи		хора с опит		експерти	
	[min]	брой грешки	[min]	брой грешки	[min]	брой грешки
	87	11	35	7	27	11
	97	7	40	5	21	9
	71	13	37	9	33	5
	101	8	53	3	31	6
	111	5	48	11	19	12
средно време	93,4		42,6		26,2	

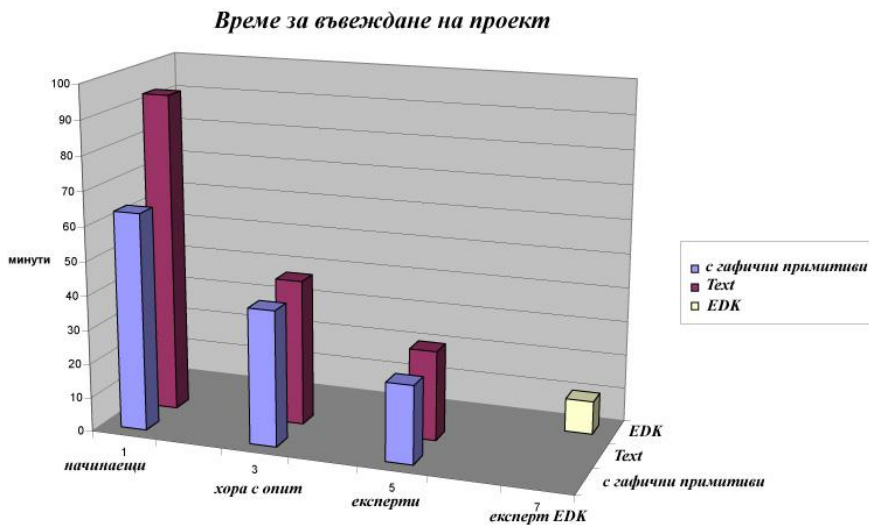
Таблица 3.7. Средно време за въвеждане на проект по графични примитиви

	Средно време за въвеждане на проект по графични примитиви [min]					
	Начинаещи		хора с опит		експерти	
	[min]	брой грешки	[min]	брой грешки	[min]	брой грешки
	55	1	30	1	27	0
	63	3	40	0	21	0
	71	3	37	0	17	0
	68	0	43	0	31	0
	61	0	48	1	18	1
средно време	63,6		39,6		22,8	

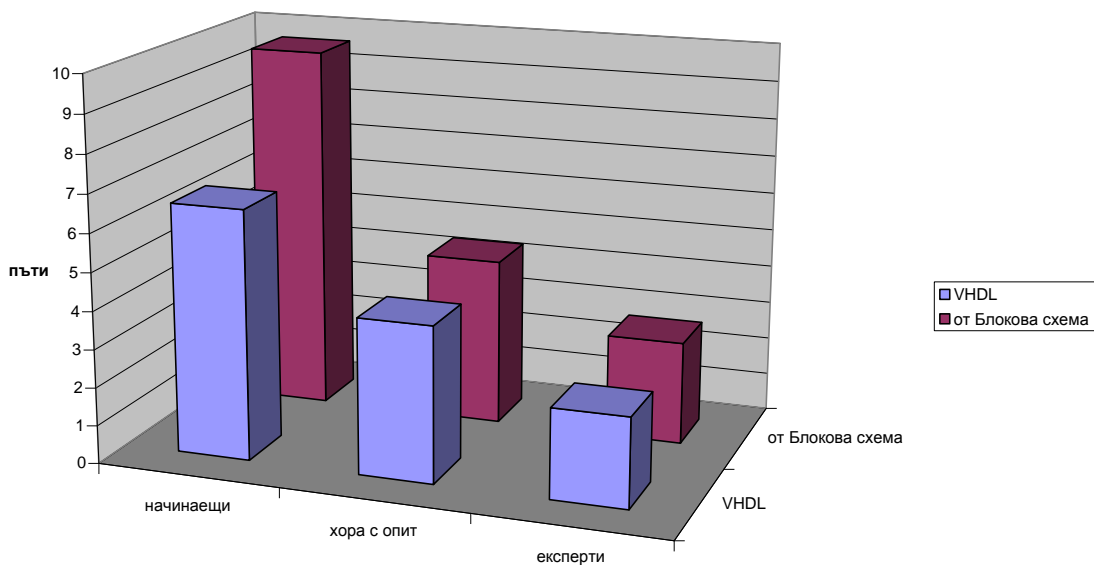
Тези графики показват, че разработената програмна среда за автоматично генериране на вградени PicoBlase базирани системи позволява да се постигне ускоряване на процеса на проектиране, което в зависимост от квалификацията на проектанта варира в границите от 2 до 10 пъти.

3.4. Проектиране на вграден микроконтролер за система за светлинни ефекти в домове на бъдещето

Една от задължителните черти, характеризиращи качествата на домовете на бъдещето е наличието на система за светлинни ефекти.

Фигура 3.20. Средно време за съставяне на файла с описание на системата.

Фигура 3.21. Отношение на времената за съставяне на конфигурационният файл с описанието на системата по класическия начин и с използването на разработената програма.

Нейното присъствие в домовете на бъдещето се базира на съществуващото мнение, че цветотерапията се явява един от методите за подобряване на здравния фактор на човека.

Реализацията на система за светлинни ефекти в домовете на бъдещето в рамките на един FPGA прибор, позволява използването на вградени процесори. Те се оказват най-ефективното средство за реализиране на апаратни ресурси, изпълняващи няколко задачи в режим на време деление. Структурната схема на системата за светлинни ефекти в домове на бъдещето, е изградена по класическа схема, при която главното управление е поверено на РС, а ролята на вградения процесор е сведена до изпълняване на получаваните от РС команди и поддържане на диалог с потребителя. За осъществяване на диалога с РС, в системата на вградения процесор е включен апаратен USB – UART мост, осигуряващ скорост на обмен 115200 бода. Апаратната част, която управлява генерирането на едно или друго светлинно въздействие е реализирана на базата на вградения процесор PicoBlaze вариант 6. Вграденият процесор, съпътстващата го логистична среда и изпълнителни модули са описани на език VHDL, с прилагане на методиката, описана в [6,7] от списъка на трудовете свързани с дисертацията. Тази методика позволява автоматично получаване на конфигурационен файл на изграждания апаратен контролер и шаблон за управляващата програма на вградения процесор непосредствено от блоковата му схема. Управляващата програма е написана на асемблер и заедно с мониторната и комуникационната програма не надхвърля 300 команди. Това позволява в паметта на процесора да се съхранява информация за различни светлинни ефекти, а нейната двупортовата структура позволява презареждане на управляващото устройство в процеса на работа, без това да се отрази на изпълнението на основните му функции.

3.5. Проектиране на генератор на случайни числа

Въпросът за апаратно генериране на случайни числа, заема особено място в процеса на разработка на прецизни математически модели и провеждането на сложни експерименти и обработката на получените от тях резултати.

Необходимостта от създаването на такъв клас прибори се обуславя от факта, че бързодействието, големите функционални възможности на съвременните градивни елементи в лицето на FPGA приборите позволяват изграждането на устройства, откриващи възможности за успешно решаване в реално време на широк кръг от научно приложни задачи.

В качеството на основа за разработеният на базата на FPGA прибора XC6SLX4 от серията Spartan-6 генератор на случайни числа е използвана структурата на генератора тип GENAP [135]. Тя е разширена с апаратни блокове, които позволява генерирането на случайни числа със свойства, практически неотличими от идеалните.

За да се осигури мобилност на разработвания проект, спрямо неговото имплементиране в настоящи и бъдещи модификации на FPGA прибори проектирането е извършено със средствата на езика VHDL. За апаратната реализация на базовите и специализираните модули на генератора са използвани LUT таблиците на CLB блоковете от вътрешната структура на FPGA прибора в режим SRL16 и SRL32.

Този проект бе имплементиран в апаратна развойна среда [133]. Неговото практическо изследване в условия максимално близки до реалните бе извършено в Прага, съвместно с колеги от ИТИА (Институт по теория на информацията и автоматизацията) към АН на Чехия. Проведени бяха пълни функционални изпитания на генератора. Показателите на генерираните от него случайни числа удовлетворяват предварително зададените параметри на генерираните случайни числа.

3.6. Обобщения и изводи

За подпомагане реализирането на не съществуващ в библиотеката на разработената среда МПО модул или необходимост от доработка на управляващата програма на процесора в рамките на тази глава е представена съответната методика. Извършена е оценка за бързодействието на разработената програмна среда. За основа при съставяне на МПО модула съдържащ управляващата програма на процесора, се използва автоматично генерираният в рамките на средата асемблерски файл, към който се добавят описание на специфичните дейности, подлежащи на изпълнение от процесора. Представен е пример за разработка на МПО модул на един апаратен и два програмни модула, осъществяващи комуникация по протокола SPI. Представен е и пример, показващ разработката на модул генериращ стробираща честота за UART, както и възможността за реализирането на модула в рамките на един CLB блок. За подобряване времето за верификация, към програмата за автоматично генериране на вградени PicoBlase базирани системи в тази глава е описана разработената в рамките на дисертационният труд специализирана апаратна среда, която предоставя възможност за проверка на апаратното и програмното осигуряване на всички етапи на разработката.

В качеството на пример за цялостна разработка на вградена PicoBlase базирана система са представени проектирането на система за светлинни ефекти в домове на бъдещето и генератор на случайни числа. Представени са тяхните практически реализации и архитектура.

Приноси на дисертационния труд

1. Направен е анализ на процесите на проектиране на хардуерни устройства с използване на обзор на съвременните FPGA прибори и вградени процесори като е дефинирана необходимостта от разработване на автоматизирани средства за подпомагане процесите на синтез и верификация на функционалностите на хардуерните системи.
2. Разработена е програмна среда позволяваща автоматично проектиране на хардуерни устройства прилагаща вградена PicoBlaze елементна база. В програмната среда са включени нови три типа системни библиотеки:
 - Symbol library
 - PSM library
 - VHDL library

Чрез тези нови библиотеки се постига значително повишаване функционалността на автоматизираната среда за проектиране на вградени системи.

3. Програмната среда е приложена за проектиране на реални хардуерни устройства като:
 - Генератор на случайни числа.
 - Вграден микроконтролер за управление на система за светлинни ефекти в домове на бъдещето
4. Оценена е ефективността на работа на програмната система за автоматизирано проектиране. За целта е създаден алгоритъм за количествена оценка на ефективността от използване на автоматизирани средства за проектиране на FPGA прибори. Алгоритъмът е приложен за случаите на разработените уреди в дисертационната работа.

Бъдещи насоки за работа

Доработка на разработената програмна среда с оглед на нейното използване за автоматично генериране на многопроцесорни вградени PicoBlaze базирани системи.

Доработка на системните библиотеки на разработената програма, позволяващи въвеждането на атрибути за автоматичната им идентификация при генериране на многопроцесорни вградени PicoBlaze базирани системи.

Доработка на системните библиотеки на разработената програма, позволяващи тяхното вграждане в средата WebPack.

Разработка на програмируем модул за разработената апаратна среда, осигуляващ необходимите и достатъчни условия за работата с FPGA прибори от 7-а серия на Xilinx.

Списък на публикациите свързани с дисертацията
на маг. инж. Владимир Иванов

1. Иванов. Вл., Иванов. Н. “Етапи при проектирането на picoblaze системи Сб. доклади от Научна конференция 2013 „25 години от полета на втория български космонавт” ,Д.Митрополия, 10-11 Октомври 2013, стр90-94 ISBN 978-954-753-177-2
2. Иванов. Вл. “ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОСОБЕНОСТИ НА FPGA СЕМЕЙСТВА SPARTAN 6 VIRTEX 6 И СЕРИЯ 7”, *proc. of AUTOMATICS AND INFORMATICS conf., Sofia, 3-5 October, 2012, ISSN 1313-1869 page 95-99*
3. Иванов .Вл. “Управление на Стендове с Препрограмируема Логика”, *сб. доклади от Научна конференция „Сервизна роботика и интелигентни системи 2012”, ЦУ БАН, София, 30 ноември, 2012.,ISSN1310-8255,pp85-92*
4. Stoilov T., N. Ivanov, V. Ivanov “The Contemporary FPGA Devices Offered by Xilinx” , Proc. Of International Conference AUTOMATICS AND INFORMATICS ’ 11, 3-7 October 2011, Sofia, ISSN 1313-1850 pp B-377-B382
5. *Ivanov Vladimir* “A program for an automatic PicoBlaze type embedded system generation ” 14-th International Conference on Computer Systems and Technologies , 28-29 June 2013, Ruse, Bulgaria pp 91-97, ACM ISBN: 978-1-4503-2021-4
6. Ivanov. Vl. „On the approach for automatic generation of small embedded PicoBlaze system”, *proc of the 13th International Conference on ACSD, 8-10 July Barcelona, Spain, 2013 pp257-260, ISBN 978-0-7695-5035-0, ISSN 1550-4808.*
<https://ieeexplore.ieee.org/xpl/mostRecentIssue.jsp?punumber=6597648>
7. Ivanov. Vladimir “An approach for a PicoBlaze system generation ” *proc of DISTRIBUTED COMPUTER AND COMMUNICATION NETWORKS (DCCN-2013): 7-10 October DCCN-2013 pp 233-237 ISBN 978-5-94836-366-0*

Научноизследователски проекти

1. Анализиране и идентификация на зависимости в големи масиви от данни – приложение за икономически и технологични анализи” по договор № BG161PO003-1.1.06-0023-C0001. „Подкрепа за научноизследователската и развойна дейност на българските предприятия” от ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013г. р-л. проф. д-тн. Т. Стоилов (финансиран от МОН)
2. Проект : “Изследване на Възможностите за идентифициране на киберзаплахи и тяхната връзка с поведенческата динамика на потребителите в домовете на бъдещето ” FFNNIPO_12_00329 р-л. доц. Л. Боянов. (финансиран от МОН)

3. Проектиране и разработване на йерархични информационно-управляващи системи р-л. проф. дтн. Т. Стоилов (финансиран от ИИКТ)
4. ” Използване на съвременни препрограмируеми прибори за разработка на генератори на случайни числа от типа GENAP предназначени за Monte Carlo симулации във финансови изследвания работещи на РС“, договор по ЕБР между ИИКТ БАН и Институт по теория на информацията и автоматизация (ИТА) ЧАН – Прага 2011-2013г.

Литература

1. С.И.Перницкий Многофункциональность. Направления исследований и некоторые способы реализации. TRIZ-fest-2007
- 10 www.Xilinx.com/publications/XCELL issue 51.
27. Altera Corporation, The ARM92T Escalibur Development Handbook.
33. Altera Corporation, Nios® II Processor Reference Handbook.
34. LatticeMico8 Core Source Code Revision 2.3 VHDL, Lattice Semiconductor Corp.
46. Chapman KCPSM6 relise 7, www.xilinx.com
49. Вариченко Л.В. Абстрактные алгебраические системы и цифровая обработка сигналов, Киев, Наукова думка, 1986
52. Малцев А.И. Алгебраические системы М., Наука, 1970.
53. Ленг С. Алгебра М., Мир, 1968.
66. Ken Chapman DS2432 Communicator, Xilinx, April, 2006
67. Файн В.С. Распознавание образов и машинное понимание естественного языка М.: Наука, 1987.
68. www.Fine_System.org
98. И. Шагурин Системы на кристалле особенности реализации и перспективы применения. Сп. Электронные компоненты №1 2009 стр. 58
- 103 Ал. Калачёв многоядерная конфигурируемая вычислительная платформа zynq7000 ж.современная электроника № 1 2013 стр.22
110. Bryan H. Fletcher FPGA Embedded Processors Embedded Training Program Embedded Systems Conference San Francisco 2005 ETP-367 pp18
111. А.Е. Платунов, Н.П. Постников, Высокоуровневое проектирование встраиваемых системы Учебное пособие ИТПД Санкт-Петербург 2011
126. <http://www.actel.com>.
95. Сравнительный анализ применения ПЛИС и микропроцессоров при разработке информационно-управляющих систем, важных для безопасности АЭС // Научно-технический отчет. НАУ им. Н.Е. Жуковского «ХАИ», НТСКБ «Полисвит», ИПМЭ им. Г.Е. Пухова НАН Украины, ИПММС НАН Украины. – 2005.
128. <http://forums.xilinx.com/t5/PicoBlaze/PicoBlaze-FAQ.doc>
133. Иванов Вл. „Универсална апаратна среда за развой с репрограмируеми прибори”, сб. трудове на НМШ Русе, 2013 pp 35-38, ISSN 1314-9024.
135. J. Havel The generation of truly random binary digits J. Phys. E: Sci. Instrum 1973, vol 6.